

A Pécsi Ítéltábla dr. Vankó Norbert ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Lindmayer Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében aTörvényszék 2017. február 2-án kelt .../19. számú ítélete ellen a felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 18.800 (tizennyolcezer-nyolcszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 47.300 (negyvenhétezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A felperes 2004-ben használt lakás vásárláshoz kívánt 3.000.000 forint kölcsönt felvenni, ennek lehetőségéről az alperesnél tájékozódott. Az alperes rendelkezésére bocsátotta az üzleti feltételű lakáshitelek kondícióiról szóló hirdetményt, amely egyebek mellett tartalmazta a változó üzleti kamat, a változó kezelési költség, a szerződéskötési díj, a rendelkezésre tartási jutalék, a késedelmi kamat és a szerződésmódosítási díj mértékét, valamint a havonta fizetendő törlesztőrészlet meghatározásának számítási módszerét és képletét. A tájékoztatás alapján a felperes az alperestől 2004. április 19-én írásban igényelte használt lakás vásárlására 3.000.000 forint finanszírozási igény kielégítésére svájci frank devizanemben kölcsön folyósítását.

A felek 2004. május 25-én kötötték meg az ingatlan vásárláshoz nyújtott, svájci frankban nyilvántartott hitelhez a kölcsön- és zálogszerződést, amelynek 1. pontja szerint az alperes svájci frankban nyilvántartott, 20.291 CHF összegű kölcsönt nyújt az adósnak, úgy, hogy abból legfeljebb a 3.000.000 forint finanszírozási igény erejéig történik folyósítás az annak napján érvényes, a bank által hivatalosan közzétett devizavételi árfolyam alkalmazásával. Megállapodtak, hogy a kölcsön futamideje 240 hónap, lejáratja 2024. május 25-e. A változó kamatláb és kezelési költség szerződéskötéskori mértékét évi 4,4%-ban, illetve 1%-ban, a változó késedelmi kamat mértékét pedig évi 4,17%-ban határozták meg. Rögzítették, hogy a szerződéskötési díj 30.000 forint. Mindennek alapján a várható törlesztőrészlet összege 142 CHF volt azzal, hogy mind a 2004. június 25-én esedékes első törlesztőrészlet, mind a további törlesztőrészletek módosulhatnak a devizában nyilvántartott kölcsönösszeg, a kamatláb és kezelési költség alapján. A devizában meghatározott törlesztőrészletek alakulásáról a bank írásban tájékoztatja az adóst, a törlesztőrészletek forint

ellenértékét pedig az általa közzétett és az esedékesség napján érvényes deviza eladási árfolyam alapján állapítja meg. A szerződés tartalmazta az induló teljes hiteldíjmutató mértékét is 6,18%-ban. A szerződés 3. pontjában rendelkeztek arról, hogy a kölcsön forintban kerül folyósításra a finanszírozási igény összegénél feltüntetett összegben. A bank a kölcsön összegét a kölcsön folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott devizavételi árfolyamon tartja nyilván. A szerződés 4. pontja a változó mértékű ügyleti kamatra és késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazta. Az 5. pontban szabályozták a kölcsönhöz kapcsolódó költségeket, díjakat, így a szerződéskötési díjat, a kezelési költséget, a szerződésmódosítási díjat és az egyéb díjtételeket a mindenkor hatályos hirdetményre utalással, valamint a teljes hiteldíjmutató számításának szabályait.

A szerződés 6.a. pontjának első bekezdése szerint a kölcsön, annak kamata, a felszámított díjak és jutalékok a folyósítást követően devizában kerülnek nyilvántartásra, illetve elszámolásra. A kölcsön devizában meghatározott összege alapján kerülnek meghatározásra devizában az egyes törlesztőrészletek. A 2. bekezdés rögzíti, hogy a törlesztőrészleteket, illetve bármilyen más pénzügyi kötelezettséget az adós forintban köteles megfizetni a bank részére. Az utolsó bekezdésben arról rendelkeztek, hogy az így meghatározott törlesztőrészletek összege a futamidő alatt módosulhat, amelyről a bank az adóst írásban tájékoztatja. A 6.b. pont 2. bekezdése szerint részösszegű előtörlesztés esetén a törlesztőrészlet esedékessége előtt forintban befizetett törlesztési összeget a bank a jóváírás napján érvényes deviza eladási árfolyam alkalmazásával számolja el.

A szerződés 13. pontja az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza, annak 3. bekezdése szerint az adós kifejezetten nyilatkozott, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a devizanyilvántartást.

A szerződés megkötésének napján a felperes írásban nyilatkozott arról, hogy az üzletszabályzatot és az általános szerződési feltételeket megismerte, a kockázatteljesítő nyilatkozatot elolvasta és megértette. A felperes által aláírt kockázatteljesítő nyilatkozat szerint tudomása van arról, hogy a devizaalapú konstrukció során felmerül a forint/CHF árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata. Tisztában van azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyam piaci mozgásának. Tudomása van arról, hogy az általa kötött szerződés futamideje alatt a forint/CHF árfolyam kedvezőtlen változása (a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) esetén a svájci frankban megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállal. Tudomása van arról is, hogy a kockázatteljesítő nyilatkozat csak figyelemkeltő és a konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást.

A felek között megtörtént 2014. évi XL. törvényben előírt elszámolás, az felülvizsgálatnak minősül, az annak alapján megállapított devizaalapú tartozást az alperes 2.503.745 forintra számította át a 2014. évi LXXVII. törvény alapján.

A felperes keresetében az érvénytelen kölcsönszerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte, a jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a felek közötti elszámolás alapján összességében megjelölt kérelme szerint a felperessel szemben fennálló tartozása 590.686 forint.

A felperes álláspontja szerint a szerződés teljes egészében elsődlegesen azért semmis, mert annak valamennyi, a devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződési feltétele tisztességtelen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 209.§ (1) bekezdése, 209/A.§-a és 209/B.§ (1) és (3) bekezdése alapján. Álláspontja szerint ezen túl tisztességtelenek a szerződés azon rendelkezései, melyek szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, mert ezzel kapcsolatban az alperes nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének. Hivatkozott arra is, hogy a szerződésben egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések is tisztességtelenek. A kölcsönhöz tartozó költségek, díjak fizetését előíró szerződési feltételek tisztességtelenségére is hivatkozott, álláspontja szerint ezeknek a költsége a kamatban kell, hogy megjelenjen, nem tisztességes, hogy az alperes az adós számára nem megismerhető módon számol költséget. Hivatkozott arra is, hogy a kezelési költség, a szerződéskötési díj, a szerződésmódosítási díj és egyéb díjtételek felszámítása ellenszolgáltatás nélkül történt.

A felperes másodlagosan arra hivatkozott, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213.§ (1) bekezdés b), c), d), e) pontjai alapján semmis, mert nem tartalmazza a szerződés adataiból következő valós THM mértéket, a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, azoknak a feltételeknek, illetőleg körülményeknek a részletes meghatározását, amelyek esetében a kezelési költség megváltoztatható, nem tartalmazza továbbá a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat sem.

Harmadlagosan az 1959. évi Ptk.217.§ (1) bekezdése és 218.§ (1) bekezdése alapján kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását, mert a szerződés lényeges tartalmát, a kölcsön összegét a felek nem foglalták írásba.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint a devizaalapú elszámolás, mint a devizaalapú kölcsön lényegi jellemzője nem minősülhet tisztességtelennek. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés az általa nyújtott megfelelő teljes körű tájékoztatásra figyelemmel a felperes számára világos és érthető volt. Kiemelte, hogy a szerződés tartalmazza a THM mértékét, azt az alperes helyesen számolta ki. A hiteldíj részét képező kezelési költség megváltoztatására vonatkozó feltételek, körülmények hiánya kapcsán azt emelte ki, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendelkezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) 4.§ (1) bekezdése alapján az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés tisztességtelennek minősült, az abból eredő fogyasztói követeléssel a felek a törvény alapján már elszámoltak, ebből az okból a kölcsönszerződés érvénytelensége már nem állapítható meg. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés megfelelően tartalmazza a törlesztőrészletek esedékességére, meghatározására, megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket és meghatározta a kölcsön összegét forintban, a szerződés alapján a kölcsönösszeg devizában kifejezett egyenértéke is pontosan kiszámítható a folyósítás időpontjában. A felek tehát szerződésük valamennyi lényeges tartalmát írásba foglalták. Kifogásolta továbbá a felperes által elvégzett elszámolás módját is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest 150.000 forint perköltség megfizetésére.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felek között fogyasztói szerződésnek és egyben lakossági kölcsönnek minősülő kölcsönszerződés jött létre, mely devizaalapú kölcsönszerződés volt. Rögzítette, hogy a felek jogvitájára a szerződéskötéskor hatályos 1959. évi Ptk.209.§-a és 209/A.§-a rendelkezéseit kellett alkalmazni, azonban a Kúria 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatának 3. pontja és az ahhoz fűzött indokolás alapján úgy foglalt állást, hogy a 2006. március 1-je előtt, de a

2004. május 1-je után megkötött fogyasztói szerződéseikben alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelenségének is semmisség a jogkövetkezménye.

Az elsőfokú bíróság azonban a felperes által támadott kikötések tisztességtelenségét nem állapította meg.

A devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződési kikötések kapcsán kifejtette, hogy a forint, a svájci frank és az euró alapú hitelek közötti választás lehetősége a felperes számára biztosított volt, maga választotta svájci frank alapú elszámolást.

Az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésére vonatkozó szerződési feltétel kapcsán a 6/2013. Polgári Jogegységi Határozatra és a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatra utalva azt állapította meg, hogy a szerződés 13. pontja és a felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelő tájékoztatást tartalmazott az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie az árfolyam hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt bekövetkező emelkedésének, csökkenésének mértékére, hiszen annak nincsen pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja hosszú időintervallum esetén. Ezért az általánosan tájékozott észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos szerződési feltétel világos és érthető volt.

Megállapította, hogy a hirdetmény ismeretében a szerződés világos és érthető rendelkezései folytán a szerződéskötési díj, a kezelési költség, a szerződésmódosítási díj és az egyéb díjtételek és azok változásának lehetősége a felperes számára világos és érthető szerződéses rendelkezés volt, ezért e rendelkezések tisztességtelensége nem állapítható meg.

A Hpt.213.§ (1) bekezdésének b) pontja kapcsán rögzítette, hogy a szerződés az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót tartalmazza, az alperes igazolta, hogy annak mértékét szerződéskötéskor hatályban volt 41/1997.(III.5.) Kormányrendelet szabályai szerint számította ki.

Megállapította, hogy a kölcsönszerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján sem semmis, mert megfelelően tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét.

Az elsőfokú bíróság a Hpt.213.§ (1) bekezdés d) pontja kapcsán megállapította, hogy a hiteldíj egyoldalú megváltoztatását lehetővé tevő szerződési feltétel a DH1 tv. 4.§ (1) bekezdése alapján semmis, a felek a fogyasztó ebből eredő követelésével már elszámoltak, ezért ebben a körben a szerződési kikötés érvénytelenségéről bírói döntés már nem hozható.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontja kapcsán azt állapította meg, hogy a szerződés a törlesztőrészletek összegét kiszámítható módon tartalmazza, hiszen rögzíti azokat az adatokat és számítási módot, amely alapján a törlesztőrészletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, a törlesztőrészletek esedékességekor pontosan meghatározható. A Kúria 1/2016. Polgári Jogegységi Határozatának 2. pontja alapján ezért a szerződés megfelelt a Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak.

A harmadlagos kereseti kérelmet azért találta a alaptalannak, mert a felek írásba foglalt szerződése annak lényeges tartalmaként rögzítette a kölcsön összegét, ezért nem ütközött az 1959. évi Ptk.217.§ (1) bekezdésébe.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, annak megváltoztatását és keresete teljesítését kérte. Arra hivatkozott, hogy a devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződési feltétel a felek közötti szerződéses egyensúly az alperes javára megbontotta, a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapította meg, ezért tisztességtelennek minősült. Hivatkozott arra is, az csak akkor válhatott volna a szerződés részévé, ha arra az alperes külön felhívta volna a felperes figyelmét.

Fenntartotta azt is, a felperes számára nem minősült egyértelmű és világos szerződési kikötésnek az a devizaalapú nyilvántartásból és elszámolásból következő kikötés, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli. Álláspontja szerint a kockázatfeltáró nyilatkozat alkalmatlan volt az ügylet tényleges kockázatának megismerésére, mert nem hívta fel a felperes figyelmét arra, hogy a deviza/forint árfolyam kedvezőtlenül változhat, így a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege nőhet, az árfolyam változása a hitelező által devizában nyilvántartott tartozás forintösszegét is érinteni fogja és az árfolyamváltozás kamatváltozással együttes hatására a fedezeti ingatlan értéke a forintban kifejezett tartozás értéke alá süllyedhet. Nem mutatta be az alperes a felperes számára a szerződéskötést megelőző 20 évben történt árfolyam tényadatokat árfolyamdiagramok formájában. Kifogásolta, hogy az alperes nem tájékoztatta a forint/deviza kamatkülönbözet és forint/deviza árfolyam összefüggéséről. Hivatkozott arra, hogy az alperes banki szakemberi a kamatkülönbözet alapján kiszámíthatták a várható árfolyamváltozást a jövőre nézve.

Álláspontja szerint a kezelési költségre, szerződéskötési díjra, szerződésmódosítási díjra és egyéb díjtételek felszámítására vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenek, mert az alperes részére ellenszolgáltatás nélkül álló vagyoni előnyt eredményeztek. Álláspontja szerint a pénzügyi szolgáltatás összes díját a kamatnak kell tartalmaznia, külön költség felszámítása nem fogadható el.

A másodlagos kereseti kérelme kapcsán fenntartotta, hogy az alperes hibásan számította ki a teljes hiteldíjmutató éves, százalékban kifejezett értékét. Hivatkozott az interneten megtalálható kalkulátorral végzett ellenőrző számítására, ami ezt alátámasztja. A Hpt.213.§ (1) bekezdés d) és e) pontjaira alapított érvénytelenség kapcsán az elsőfokú eljárásban kifejtett indokaira utalt. Új bizonyítékként 30.000 forint készpénz ügyfélszámlára történt befizetését igazoló okiratot, a CHF/HUF árfolyam múltbéli alakulásáról készített diagramokat csatolt, hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú eljárás során az alperes által csatolt hirdetmény nem egyezik meg a felperesnél lévővel. Kérte továbbá a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-483/16. és C-51/17. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások jogerős befejezéséig.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felfüggesztés iránti kérelem elutasítását kérte. Hivatkozott arra, a felperes a Pp.235.§ (1) bekezdésébe ütköző módon hivatkozott fellebbezésében új tényekre és bizonyítékokra, hiszen minderre az elsőfokú eljárásban lehetősége lett volna. A devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződési feltételek kapcsán kiemelte, hogy a felperes maga választotta a svájci frank alapú hitelt, a választási lehetőségére figyelemmel az erre vonatkozó szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták, ami a tisztességtelenség megállapítását kizárta. Az árfolyamkockázat kapcsán azt emelte ki, a kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződés tartalma megfelelő tájékoztatást nyújtott a felperesnek arról, hogy az árfolyamkockázat őt terheli teljes mértékben, annak alapján felmérhette a szerződéskötés valós következményeit. A másodlagos és harmadlagos kereseti kérelem kapcsán azt emelte ki, a szerződés tartalmazza a helyesen kiszámított teljes hiteldíjmutatót, rendelkezései alapján mind a kölcsön összege, mind a törlesztőrészlet megfelelően kiszámítható, a szerződés ebből az okból sem érvénytelen.

A fellebbezés nem megalapozott.

A másodfokú bíróság a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmet nem teljesítette.

Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikkében foglaltak szerint az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés hozatalára e szerződés értelmezése, az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében.

A 3/2005.(XI.17.) PK-KK vélemény indokolása szerint, amennyiben a bíróság arról szerez tudomást, hogy az előtte folyamatban lévő perben bizonyított tények alapján felmerült jogkérdésben más polgári perben a jogviszony minősítése szempontjából azonos tényekre alapítottan a Pp.185/A.§-a alapján előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeztek, és a bíróság úgy ítéli meg, hogy az EK szerződés értelmezése, vagy a közösségi intézmények jogi aktusainak érvényesség és értelmezése szükséges, mert ezektől függ az ügy érdemi eldöntése, úgy az EU Bíróság döntésének közzétételéig a per tárgyalását a Pp.152.§ (2) bekezdése alapján felfüggesztheti. Az előzetes döntéshozatali eljárás és a jelen eljárás összefüggése csak akkor állapítható meg, ha az előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgált kérdés a kereset tárgya volt és a fellebbezés folytán tárgya a másodfokú eljárásnak is. Ezért a másodfokú bíróság azt tekintette át, hogy a keresetben és a fellebbezésben előadottak összefüggenek-e az Európai Unió Bírósága előtt előzetes döntéshozatal tárgyában folyamatban lévő ügyekkel, és annak alapján az ügy érdemi elbírálásának előkérdése-e valamely előzetes döntéshozatali eljárásban hozható határozat.

Ismert a másodfokú bíróság előtt, hogy az Európai Unió Bírósága a C-483/16. számú ügyben az uniós jogi normákat - köztük a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 7. cikk (1) és (2) bekezdéseit - úgy kell-e értelmezni, mint amik kizárják a fogyasztó hiteladós peres félnél a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozattal kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 törvény) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti többletkövetelmények alkalmazását.

Az igényérvényesítés feltétele e szerint az érvénytelenség a DH2 törvényben meghatározott jogkövetkezménye alkalmazása iránti kérelem és számszakilag ellenőrizhető elszámolás előterjesztésének előírása. Ebben a perben felperes a keresetét a DH2 törvény 37. §-ának megfelelően terjesztette elő, ezért a C-483/16. számú eljárásban eldöntendő értelmezési kérdés nem előkérdése jelen per mikénti elbírálásának.

A C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügy az árfolyamkockázat kérdésével kapcsolatos, elsősorban annak tisztázásra irányul, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó, és a devizahitel-szerződések egyik fő tárgyának tekinthető szerződési feltétel tisztességtelen jellege a 93/13. EGK irányelv alapján vizsgálható-e vagy sem. Az előzetes döntéshozatali eljárás az irányadó nemzeti jognak, a devizatorvények rendelkezéseinek azon az értelmezésén alapul, hogy az árfolyamrésszel együtt az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét is előíró, tisztességtelen szerződési feltétel kiesésével az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel jogalkotási beavatkozás következtében ex tunc hatállyal vált a szerződés részévé. Az árfolyamkockázatot érintő ex tunc hatályú beavatkozásra vonatkozó, a kevesebből a többre (az árfolyam mikénti alkalmazásából az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségére) típusú következtetésen alapuló közvetett értelmezéshez azonban jogalkalmazási konszenzus nem fűződik.

Az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyává tett kérdések ennek megfelelően elsődlegesen nem valamely közösségi jogi aktus, hanem a nemzeti jog értelmezését igénylik, amit az Alaptörvény 28. cikkének értelmében az uniós jog primátusának elvét nem sértve, a nemzeti bíróságoknak kell elvégezniük. Ebben a körben utal a másodfokú bíróság arra is, hogy az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta, a szerződés árfolyamkockázatot adószra telepítő, főszoolgáltatást megállapító rendelkezése világos és érthető-e, ezért a tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazásának megszüntetésére irányuló fogyasztói igényérvényesítés biztosításának nem volt előkérdése az előzetes döntéshozatali eljárásban tisztázandó fenti kérdés.

Az adott előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező többi kérdés - így az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának mibenléte - azért nem érintette ezt a pert, mert az ítéletábra álláspontja szerint a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége vizsgálhatóságának szempontjai körében a Kúria által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága már közzétette a C-26/13. számú ítéletét, az irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezéséről. A Kúria ennek alapján adott iránymutatást a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatban az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során alkalmazandó szempontokról. Az irányelv értelmezését megalapozó jogkérdésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat folytán az ismételt feltett előzetes döntéshozatali kérdés elbírálása, az irányelv újbóli értelmezése nem minősül jelen ügy előkérdésének, hiszen a jelen jogvita az irányelv ismételt értelmezése hiányában is érdemben eldönthető.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a felperes fellebbezésében új tényként állította, hogy az alperes által becsatolt hirdetmény nem egyezik a felperesnél lévővel. Új bizonyítékként adta elő a 30.000 forint készpénz befizetését igazoló okiratot, a CHF/HUF árfolyam múltbéli alakulását bemutató táblázatokat, valamint a 2004. évi és a 2008. évi kockázatafeltáró nyilatkozatok mellékleteit. Mivel a fellebbezésben állított új tény és a csatolt új bizonyítékok nyilvánvalóan ismertek voltak a felperes előtt az elsőfokú eljárás során is, nem állapítható meg, hogy azok az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutottak a tudomására. Ezért a Pp.235.§ (1) bekezdésébe foglalt korlát miatt a fellebbezésben állított új tény, illetve előadott új bizonyíték a másodfokú eljárásban nem volt figyelembe vehető.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, abból helyes végkövetkeztetésre jutott, a kifejtett jogi indokait azonban a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel az alábbiak szerint részben kiegészítette.

Az egyes szerződési feltételek tisztességtelenségére alapított elsődleges kereset kapcsán az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az 1959. évi Ptk. szerződés megkötésekor hatályos rendelkezéseit kellett alkalmazni mégis azzal, hogy a 2004. május 1-je után megkötött perbeli fogyasztói szerződésben alkalmazott, egyedileg meg nem tárgyalta, illetve általános szerződési feltétel tisztességtelenségének 2006. március 1-je előtt is a semmisség a jogkövetkezménye. Erről kifejezetten rendelkezett a 3/2001. PK vélemény 2. pontja azzal az indokkal, hogy a tanács 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: irányelv) céljára és rendelkezéseire tekintettel az 1959. évi Ptk. rendelkezéseit úgy indokolt értelmezni, hogy az az irányelv érvényesülését, a fogyasztói érdekek hatékony érvényre juttatását megfelelően biztosítsa.

Ebből az is következik, hogy tisztességtelenség miatt semmisnek a 2004. május 1. után, de 2006. március 1. előtt kötött fogyasztói szerződésekben is csak az általános szerződési feltétel, illetve az egyedileg meg nem tárgyalta feltétel minősülhet.

A felperes elsőként a szerződés devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződési feltételei tisztességtelenségét állította. Az alperes ellenkérelmében alappal hivatkozott arra, hogy a devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződési feltétel a devizaalapú kölcsön lényegi jellemzője. A devizaalapú kölcsönszerződés konstrukciója lényege a 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat 1. pontja szerint, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és törlesztésére pedig forintban kerül sor.

Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy a felperes számára a szerződés megkötése előtt ismert volt a választás lehetősége abban, hogy forinthitelt vagy devizaalapú - euró, illetve svájci frank alapú - hitelt vesz fel. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a választás lehetősége a kölcsönigénylés hitel fő jellemzőit tartalmazó 5. oldalából kitűnik, a felperes választhatott a forint, euró és svájci frank, mint kirovó pénznemek között és ő a kölcsöntartozás svájci frankban megállapítását választotta. Ebből pedig arra vonható le következtetés, hogy a felek kölcsönszerződésének a devizaalapú elszámolást meghatározó felperes által kifogásolt feltételei nem minősülnek az 1959. évi Ptk.209.§-ának tárgyi hatálya alá tartozóan az ott felhívott fogalmi körbe vonható általános, illetve egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek. A 2/2011. PK vélemény 2. pontja szerint beigazolódott, az alperes a szerződéskötést megelőzően biztosította a választás lehetőségét, a felperes befolyásolhatta azt, hogy a felek szerződésének részévé váljon-e a deviza - konkrétan svájci frank - alapú elszámolás, vagy ahelyett a kölcsöntartozást forintban tartsák nyilván. Az alperes tehát a felperesnek lehetővé tette, hogy megfontolás tárgyává tegye a CHF alapú elszámolásra vonatkozó szerződési feltétel tartalmát és azzal kapcsolatban akaratát érvényesítse. A devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződéses feltételek tehát nem minősülhettek tisztességtelennek, mert a fogyasztói szerződésben nem általános szerződési feltételek, illetve egyedileg meg nem tárgyalt feltételek voltak.

A fenti feltételtől eltérően az a szerződési kikötés, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a felek közötti fogyasztói szerződésben az 1959. évi Ptk.205.§ és 209.§-ai szerinti általános szerződési feltételnek és egyben fogyasztói szerződésben általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló szerződési feltételnek minősült, tisztességtelensége tehát a perben vizsgálható volt.

Ebben a körben az elsőfokú bíróság helyesen indult ki a 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat 1. pontjának 3. bekezdése alapján abból, hogy a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésének tisztességtelensége csak akkor állapítható meg, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

A szerződés megkötésekor a Hpt.203.§-a a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetére nem konkretizálta a kockázatfeltárás tartalmát, az alperesnek azonban az 1959. évi Ptk.205.§ (3) bekezdésében foglalt általános tájékoztatási kötelezettsége alapján ettől függetlenül fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződés szövegéből - különösen a 13. pontba foglalt árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésekből -, illetve a felperes aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatásból számára világos és érthető kellett legyen az, hogy a devizaalapú kölcsön felvételével a szerződésből fakadó árfolyamkockázat egészében és felső határ nélkül őt terheli. A felperes álláspontjával szemben a nyújtott tájékoztatásból ugyanis kitűnt, ki

van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, tehát a rá nézve kedvezőtlen árfolyamváltozás bármikor bekövetkezhet, az abból adódó veszteség az ő kockázata. Ennek következményeként a svájci frankban megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke jelentős mértékben is emelkedhet, a forintalapú hitelekhez képest ezért fokozott kockázatot vállal. A tájékoztatás alapján a fogyasztó számára világos és érthető, hogy a választott deviza és a forint átváltási mechanizmusa úgy működik, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a devizahitel visszafizetéséhez felhasználható forint összege, ennek alapján az adós egyértelmű és érthető szempontok mentén értékelhette a kifogásolt szerződési feltételből eredő gazdasági következményeket, a fizetési terhei növekedésének kockázatát.

Azt, hogy a jelentős mértékű kedvezőtlen árfolyamváltozás futamidő alatti bekövetkezése a szerződéskötéskor a forint svájci frankhoz viszonyított magasabb alapkamata folytán előre látható, az alperes által valójában kiszámítható lett volna, a felperes kellő alap nélkül állította. A Kúria a 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozatának indokolása 3. pontjából kitűnően vizsgálta ezt a kérdést, és a PSZÁF tájékoztatása, valamint az MNB stabilitás jelentése alapján azt állapította meg, hogy a 2001-2008. közötti időszakban nem volt előre látható a jövőbeli árfolyamváltozás iránya és mértéke. Ezért a felperes által elvárt, erre kiterjedő tájékoztatást az alperes nem is teljesítette volna. A jövőbeni árfolyamváltozás iránya és mértéke nem minősült az alperes által ismert, a felperes kockázatát érintő olyan adatnak, amire a tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie. A felperes által elvárt, a nemzetközi piaci viszonyok gazdasági elemzését, a svájci frank forinthez viszonyított árfolyamának 20 évre visszamenő alakulását bemutató, az árfolyamot befolyásoló valamennyi tényező és az azok mögött húzódó működési mechanizmus tájékoztatásba foglalása a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem átláthatóvá, hanem éppen követhetetlenné tenné az átlagos fogyasztó számára az általa kötött devizaalapú kölcsönszerződés reális kockázatát.

A fentiek alapján az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel nem tisztességtelen és ebből az okból a perbeli kölcsönszerződés nem érvénytelen.

A felperes hivatkozott arra is, hogy a kölcsönhöz tartozó költségek, díjak fizetését előíró szerződési feltételek is tisztességtelenek, mert az összes díjat a kamatnak kell tartalmazni, a kezelési költség, a szerződéskötési díj, a szerződésmódosítási díj és egyéb díjtételek felszámítása az alperes részére ellenszolgáltatás nélkül álló vagyoni előnyt eredményezett. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontjának felhívásával azt állapította meg, hogy a szerződés megfelelően tartalmazza az azzal kapcsolatos összes költségeket, kamatokat, járulékokat, melyek a hirdetményben is részletesen feltüntetésre kerültek. A felperes azokat megismerte és elfogadta.

A költségekkel kapcsolatos feltételek a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem minősültek tisztességtelennek, azonban az elsőfokú ítélet indokait ebben a körben kiegészíti az alábbiakkal:

A szerződéskötési díj és a kezelési költség kapcsán a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a bankkölcsön szerződések gyakorlatában általánosan bevett és köztudomásúnak is tekinthető, hogy a szerződés létszakához igazítottan a szerződéskötési díj a szerződés megkötésével kapcsolatos, a folyósításig felmerült banki adminisztráció miatt fizetett ellenszolgáltatás, míg a kezelési költség a hitel futamideje alatt felmerülő banki adminisztráció ellenértéke. Mivel az 1959. évi Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209/B.§ (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a szolgáltatást és ellenszolgáltatást meghatározó szerződési kikötésre, ha annak szövegezése egyértelmű és mindkét fél számára érthető, jelentősége van annak, hogy a banki főszolgáltatás, illetve az adósi fő ellenszolgáltatás részének tekinthető-e a szerződéskötési díj és kezelési költség. Ennek eldöntése során jelentősége van annak, hogy a felek

nem a kizárólag magánjogi szabályozás által érintett kölcsönszerződést, hanem hitelező pénzügyi intézmény által nyújtott bankkölcsön szerződést kötöttek, a Hpt. II. melléklet 10.3. pontja szerint pedig a hitel- és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével és a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.

Mivel a hitelező alperes által az ágazati jellegű jogszabályi rendelkezések alapján kötelezően ellátandó feladatok elválaszthatatlanul kapcsolódnak a bankkölcsön szerződés létrejöttéhez, illetve teljesítéséhez, e feladatok ellátásában a feleknek külön megállapodniuk nem kell.

Az ilyen jellegű szolgáltatásokért a fogyasztó terhére ellenszolgáltatás kikötését jogszabály nem tiltotta meg, az ilyen jellegű díjakban történő megállapodásra a Hpt.203.§ (3) bekezdés c) pontja, 209.§ d) pontja, 210.§ (2) bekezdése, 213.§ (1) bekezdés c) pontja kifejezetten is lehetőséget nyújtott. Ettől függetlenül a szükségszerűen ellátandó feladatokért külön ellenszolgáltatás felszámítása nem volt kötelező a szerződés létrejöttéhez, ha annak kikötése elmaradt, abból az 1/2016. Polgári Jogegységi Határozat IV.2/b. pontjához fűzött indokolás szerint csupán az következik, hogy a pénzügyi intézmény e költségeket, díjakat jogszerűen nem számíthatja fel.

Amennyiben azonban a felek a szerződéskötési díj és a kezelési költség megfizetésében megállapodnak, úgy a hitelező által szükségképpen, kötelezően elvégzendő feladatok ellenértékének minősülnek, tehát a hitelező főszolgáltatásához kapcsolódó ellenszolgáltatásnak minősülnek. Tisztességtelenségük fő szabályként nem, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára tartalmuk a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Ez a következtetés felel meg a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat Európai Unió Bírósága által C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettek figyelembevételével adott iránymutatásának.

A felek kölcsönszerződésének 5.a. és 5.b. pontjai, valamint a szerződésben is felhívott hirdetmény a megismerhetőséget és az érthetőséget biztosító módon világosan és egyértelműen határozza meg, hogy a szerződéskötési díj a finanszírozási igényként forintban engedélyezett hitelösszeg után 1% mértékben, míg a kezelési költség az ügyleti év kezdetén fennálló tőketartozás után évi 1% mértékben kerül felszámításra.

A feltétel világos és érthető voltát nem rontja le az, hogy a szerződés a folyósítás előtt, illetve azt követően a pénzintézet által ellátandó, szerződéskötési díjjal és kezelési költséggel ellentételezett tevékenységeket tételesen nem tartalmazza. Ezek ugyanis a kölcsön folyósítását megelőző és azt követő időszak banki adminisztrációjához kapcsolódnak, amelyek ellenértékét a tartozásra százalékosan vetített átalányösszegben határozták meg. Az erről szóló szerződési feltételek ezért az 1959. évi Ptk.209/B.§ (5) bekezdése alapján nem minősülhettek tisztességtelenségnek.

Ettől eltérő megítélés alá esik a szerződésmódosítási díj, valamint az egyéb díjtételek kikötése, hiszen azok nem kapcsolódnak feltétlenül a bankkölcsön szerződés létrejöttéhez, illetve szerződésszerű teljesítéséhez. A bank által ebben a körben nyújtott szolgáltatások és az azok fejében megfizetett ellenérték ezért nem a kölcsön főszolgáltatásaként ítélandók meg, ami miatt a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kellett rájuk. Érdemben kellett tehát vizsgálni, hogy az 1959. évi Ptk.209/B.§ (1) bekezdése szerint a jóhiszeműség követelményének megsértésével a feleknek a szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit

egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapították-e meg vagy sem. Ennek értékelésekor vizsgálni kellett a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

E díjakkal kapcsolatban alap nélkül hivatkozott a felperes arra, hogy kikötésük azért tisztességtelen, mert nem áll velük szemben banki szolgáltatás, és a hitelező az adósra nem háríthatja őket, mert a költségek az ő érdekkörébe merülnek fel, valamint arra is, hogy az alperes költségeit kizárólag az ügyleti kamatba építhette volna be.

Ezzel szemben a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a kamatokon túl az egyéb költségek, járulékok felszámítására a korábban hivatkozott jogszabályok lehetőséget biztosítottak, a szerződésmódosítási és egyéb díjak kikötése konkrét esetben sem tekinthető indokolatlannak az alperes részéről. A szerződéskötés időpontjában és jelenleg is a bankközi kölcsönszerződések kapcsán általánosan bevett volt a díj felszámítása olyan külön szolgáltatásért, ami az adós eredeti szerződésben meghatározott feltételektől eltérő, módosításra irányuló kérelme, illetve az adós a szerződésben rögzített szolgáltatásokon túlmenő vagy attól eltérő különleges kérésének teljesítésével - pl. tételes számlakivonat, szerződésmásolat kérése - merül fel. Mivel a szerződésmódosítási díj és az egyéb díjtételek csak akkor merülnek fel, ha az adós olyan szolgáltatást igényel a hitelezőtől, amelyet annak egyébként nem kellene teljesítenie, az azért járó ellenszolgáltatás kikötése nem ellentétes a jóhiszeműség követelményével, és arra sem lehet következtetni, hogy a kikötést egyedi megtárgyalás esetén a fogyasztó ne fogadta volna el. Ellenkező értelmezés mellett a szerződésből szükségszerűen következő szolgáltatásokon túl a felperes az alperes közreműködését nem igényelhetette volna pl. a szerződés módosítására vagy egyéb egyedi kérelmének teljesítésére. Az pedig nem vitatható, hogy az adós kérelmére végzett szolgáltatást nem lehet kizárólag a hitelező érdekkörébe felmerült költségként értékelni.

A fentiek alapján nem állapítható meg, hogy az alperes támadott költségfelszámítása tisztességtelen lenne, ugyanazon tevékenységért többször érvényesítene díjat (ügyleti kamatban és egyéb költségekben), vagy úgy számítana fel ellenszolgáltatást az adós terhére, hogy annak háttérében nincs az ő érdekében is végzett banki szolgáltatás.

A fentiek alapján a kölcsönhöz kapcsolódó költségek, díjak felszámításáról rendelkező szerződési feltételek sem minősültek tisztességtelennek és ebből az okból érvénytelennek.

A felperes másodlagosan arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés b), c), d) és e) pontjai alapján semmis.

Álláspontja szerint azért ütközik a Hpt.213.§ (1) bekezdés b) pontjába, mert nem tartalmazza a szerződés adataiból következő valós THM mértékét. E jogszabály szerint a szerződés semmisségét az eredményezi, ha nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. A semmisség oka tehát a jogszabály rendelkezéséből következően a THM éves százalékos mértéke feltüntetésének a hiánya. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, önmagában az - a jelen perben egyébként nem bizonyított - tény, hogy a THM nem helyesen számított adatot tartalmaz, a szerződés Hpt.213.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségét nem eredményezi, a THM nem valós tartalma e jogszabályi rendelkezés alapján nem értékelhető. A másodfokú bíróság rámutat, a felperes nem azt adta elő, hogy az alperes a THM rendeletben nevesített, a THM számításánál

kötelezően figyelembe veendő költségeket nem vett számításba, és ezért jogszabályba ütköző annak a meghatározása, hanem általánosságban állította a THM hibás mértékét, amit a Magyar Nemzeti Bank hitelkalkulátorával végzett számítással kívánt alátámasztani, amely szerint a THM helyes mértéke nem a szerződésben feltüntetett 6,18%, hanem 6,27%.

Az interneten elérhető MNB hitelkalkulátor alapján számított, a szerződésben feltüntetett THM mértéktől eltérő százalékos arányt a másodfokú bíróság sem tekintette az ítéleti döntést megalapozó hitelt érdemlő bizonyítéknak. Maga az internetes program is felhívja a figyelmet annak tájékoztató jellegére, az alperes pedig a perben részletesen számot adott a perbeli kölcsönszerződés teljes hiteldíjmutató kalkulációjának módszeréről, a számítás elemeiről és eredményéről.

A másodfokú bíróság csak utal arra, a felek szerződésében svájci frank devizanemű, 4,4% induló kamatlábú, 1% induló kezelési költségű, 240 hónap futamidejű 3.000.000 forintnak megfelelő, 20.291 CHF összegű kölcsön teljes hiteldíjmutatóját kellett tartalmaznia, azonban a felperes a hitelkalkulátorral egy forint devizanemű, 6,10% induló kamatlábú, kezelési költség mentes, 138 hónap futamidejű, 3.423.855 forint összegű kölcsön teljes hiteldíjmutatóját számította ki, valamint egy ugyanilyen jellemzőkkel bíró 3.000.000 forint összegű kölcsön teljes hiteldíjmutatóját. Ez a számítás már ebből az okból sem lehetett alkalmas arra, hogy a szerződésben rögzített THM téves mértékét annak alapján az eljáró bíróságok megállapíthassák.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján azért tartotta érvénytelennek a szerződést a felperes, mert a THM hiányából vonta le a következtetését a szerződéssel kapcsolatos költségek, kamatok, járulékok értékének hiányára. E körben az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a szerződésből sem a THM, sem a szerződéssel kapcsolatos költségek, kamatok, járulékok mértéke nem hiányzik, ebből az okból sem érvénytelen ezért a szerződés.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés d) pontjára alapított érvénytelenség kapcsán is egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal. Az egyoldalú kamat-, költség- és díjemelésre vonatkozó szerződéses rendelkezés hiánya alapján a szerződés érvénytelensége azért nem volt megállapítható, hiszen azt a DH1 tv. 4.§ (1) bekezdése alapján az arra vonatkozó vélelem megtámadásának sikertelensége folytán tisztességtelennek kell tekinteni, márpedig egy tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazására vonatkozó szerződési kikötés hiánya a szerződés érvénytelenségének megállapítására nem vezethet. A másodfokú bíróság arra utal még, hogy a törvény kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felemelt kamat, költség, díj visszafizetésére, aminek alapján a felek között a felülvizsgált elszámolás már megtörtént.

Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontja kapcsán a felperes a szerződés semmisségét azért állította, mert álláspontja szerint abban nem szerepel a törlesztőrészlet összege. E körben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek szerződése devizaalapú kölcsönszerződés, annak lényege, hogy a szerződés tárgya, vagyis a hitelező által folyósítandó kölcsön összege és az adós tartozása, azaz a törlesztőrészletek és azok összege devizában kerül meghatározásra, így az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítása és a törlesztése pedig forintban történik, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól: a kirovó pénznem svájci frank, a lerovó pedig forint.

A felek a kölcsönszerződés megkötésekor a kölcsönösszeg devizában történő meghatározása során két módot választhatnak, vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összegszerűen a kölcsön összegét - ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ a kölcsönként folyósítandó forintösszeg - vagy azt a forintösszeget határozzák meg, amelynek

folyósításakor alkalmazandó árfolyamon az adott devizanemre átszámított összeg az adós kirovó pénznem meghatározott tartozása. A 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat III/2. pontja szerint mindkét meghatározás alkalmas a kirótt tartozás egyértelmű meghatározására.

Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan indult ki a fentieknek megfelelő 1/2016. számú Polgári Jogegységi Határozat 2. pontjából, amely szerint a devizaalapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztőrészletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztőrészletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztőrészletek esedékességekor pontosan meghatározható. A felek szerződése egyértelműen rögzíti a várható törlesztőrészlet összegét svájci frankban, rögzíti, hogy a törlesztőrészleteket az adós forintban köteles megfizetni a bank részére és tartalmazza az esedékesség napján az átszámításra alkalmazandó árfolyamot, ezért biztosította a kirovó pénznemben meghatározott törlesztőrészlet lerovó pénznemre történő átszámítását, így a Hpt.213.§ (1) bekezdés e) pont szerinti követelmény teljesült.

Mindezek alapján azt kellett megállapítani, hogy a felek kölcsönszerződése a Hpt.213.§ (1) bekezdés felhívott pontjai alapján nem volt érvénytelen.

A felperes harmadlagos keresetében az 1959. évi Ptk.217.§ (1) bekezdése alapján azért kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását, mert az nem tartalmazta a kölcsön összegét.

Mivel a felek szerződése alapján az ún. kirovó és a lerovó pénznem eltért egymástól, az elsőfokú bíróság a harmadlagos kereset elbírálásakor is helytállóan utalt az 1/2016. Polgári Jogegységi Határozatban foglaltakra és nem tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a felek írásba foglalt szerződése tartalmazta a kölcsön összegét is.

A másodfokú bíróság e körben azt emeli ki, hogy a felek szerződése egyértelműen rögzíti a lerovó pénznemben folyósítandó kölcsön összegét 3.000.000 forintban, a fenti forintösszeg devizában kifejezett egyenértékét pedig a folyósítás napján érvényes, a bank által hivatalosan közzétett deviza vételi árfolyam alkalmazásával rendelte kiszámítani. Mindennek alapján a felek szerződése biztosította a kirovó pénznemben meghatározott és folyósított összeg lerovó pénznemre történő átszámítását, a Hpt.213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti követelmény teljesült, amiből az is következik, hogy a felek írásba foglalt szerződése tartalmazta annak lényeges feltételeként a kölcsön összegét. A másodfokú bíróság csak utal arra, hogy a devizaalapú kölcsönszerződési konstrukcióból adódik, mivel a felek szerződésükben a kölcsön devizaösszegének kiszámításához a szerződéskötés napjától eltérő napon, a folyósítás napján irányadó átszámítási árfolyam alkalmazását írták elő, a kölcsön összegét a szerződésben csak az egyik pénznemben tudták meghatározni. A kölcsön devizaösszege a szerződéskötés napján ilyen feltételek mellett nem volt meghatározható, hiszen a szerződéskötést követően irányadó, a jövőbeli átszámítási árfolyamot a szerződéskötéskor egyik fél sem ismerte, a kölcsön devizaösszege azonban szerződés alapján a folyósításkor már objektíve ismertté, egyben kiszámíthatóvá és ellenőrizhetővé vált.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján az indokok részbeni kiegészítésével helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részéről felmerült másodfokú perköltséget, amely a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj. Viseli továbbá a saját másodfokú költségeit. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 47.300 forint fellebbezési illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2017. december 7.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács enőke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró